

Kommentarsmall ändringsförslag översättning allmän kommentar nr 5

Datum: 29 mars 2019

Organisation	Styckets nummer	Motivera ändringen (kopiera in befintlig text och kommentera vad som ska ändras och varför)	Föreslagen ändring (skriv ut ny text)	MFD:s beslutsförslag
Independent Living Institute	Rubrik och genomgående	<p>Allmän kommentar 5 (2017) om ett självständigt liv och att inkluderas i samhället</p> <p>Principen om av-institutionalisering är central för Artikel 19 och Independent livingrörelsen. Living independently/Independent Living är ett begrepp med särskild innebörd där independent inte står för "oberoende" eller "självständighet" i den traditionella betydelsen. Begreppet handlar istället om rätten att välja och kontrollera förutsättningarna för det egna livet - att vara självbestämmande/leva ett självbestämt liv.</p> <p>IL-rörelsen har drivit frågan om av-institutionalisering och självbestämmande inom DPI, Disabled People's International under hela processen med att få personer med funktionsnedsättnings mänskliga rättigheter antagna – se t.ex. DPIs uttalande till Leandro Despoys rapport 1991, stycke 8 E/CN.4/Sub.2/1991/NGO/36. Artikel 19 är till stora drag en internationell</p>	<p>“Allmän kommentar 5 (2017) om ett självbestämt liv och vara inkluderad i samhällsgemenskapen”</p>	

		<p>normering av IL-rörelsens princip om av-institutionalisering och den serviceform som utvecklats inom rörelsen, personlig assistans, som ett medel för självbestämmande och att leva i samhällsgemenskapen.</p> <p>Vi menar att det är inte acceptabelt att översätta living independently/independent living med begrepp som har en innebörd och tolkas utifrån en medikaliserad syn på funktionshinder. Begreppen måste istället få behålla den innebörd de haft under processen med att inkludera dem i Funktionsrättskonventionen – för ett vidare resonemang kring detta se t.ex. ”The right of people with disabilities to live independently and be included in the community” issue paper 2012, Europarådets MR-kommissionär, särskilt avsnitt 1.3.2.</p> <p>”Inclusion”, ”participation” och ”living independently” används senare i kommentaren som separata begrepp. Vi ser inkludering som en uppgift för staten att skapa förutsättning för delaktighet. Vi håller med om att det är bättre med en rak översättning som inte blandar ihop medel med mål. Däremot menar vi att det är bättre med en översättning som följer den grammatiska uppbyggnaden av ”being included in” dvs ”vara inkluderad i”. Denna anger en status medan en</p>		
--	--	---	--	--

		<p>översättning med den passiva verbformen ”inkluderas” snarare står för något som görs med en individ.</p> <p>Märk att vi här kommenterar själva begreppet ”living independently”/”independent living”. Vidare kommentarer kring ord som ”autonomy” och ”independence” med mera kommer vid relevanta stycken.</p> <p>Sammanfattning: ”Självständigt liv” behöver bytas till ”självbestämt liv” eller Independent Living. Skälet är för att språket inte ska antyda en annan innebörd än det engelska begreppet som en helhet och rättighet.</p> <p>En förklaring skulle kunna tas in i början av texten då det förklaras att Independent Living är ett begrepp, och inte bara två ord i kombination. När leva eller självbestämmande, självständighet eller oberoende används separat har de en annan innebörd än ett självbestämt liv.</p>		
Independent Living Institute	1	<p>”leva ett självständigt liv i samhället” bör ändras för att understryka rättigheterna till ”to live independently in the community” enligt artikel 19.</p>	<p>”leva självbestämt i samhället”</p>	
Independent Living Institute	2	<p>”dignity” översätts med värdighet, vilket ni fångat - vi står bakom ordvalet.</p>		
Independent Living	3	<p>”fullständigt och faktiskt deltagande och</p>	<p>”fullständig och effektiv delaktighet och</p>	

Institute		inkludering i samhället” kan ändras för att bättre fånga “full and effective participation and inclusion in society”	inkludering i samhället”	
Independent Living Institute	4	“egenmaktstärkande” kan ändras till bemäktigande för att ligga närmare engelskans “empowering.” Vi vill understryka att “personlig assistans” är rätt översättning i stycket.	bemäktigande	
Independent Living Institute	6	“Artikel 19 är en av de konventionsartiklar som har störst räckvidd och den mest intersektionella, och måste anses vara en väsentlig del av konventionens fullständiga implementering”	“Artikel 19 är en av de mest långsträckande och intersektionella artiklarna i konventionen och måste anses vara en väsentlig del av konventionens fullständiga implementering”	
Independent Living Institute	7	Successivt - progressivt?		
Independent Living Institute	13	“Hjälpmedel och hjälpteknik”	“hjälpmedel och assisterande teknik”	
Independent Living Institute	16	“Personlig autonomi och självbestämmande är grundläggande för ett självständigt liv”	Personlig autonomi och självbestämmande är grundläggande för independent living	
Independent Living Institute	16 c och 33.	“avinstitutionalisering” kan ändras till av-institutionalisering för konsekvens, se även ovan om bakgrunden till självbestämt liv på rad ett.		
Independent Living	16 d	“Personlig assistans avser	“Personlig assistans avser personstyrt/brukarlett	

Institute		<p>individinriktat/användarstyrt stöd“ kan ändras för att bättre svara mot engelskan och syftet med den personliga assistansen som ett medel för individuellt självbestämmande.</p> <p>iv) “Kontrollen över den personliga assistansen kan utövas genom stöd i beslutsfattande” kan ändras för klarhet i att beslutet slutligen fattas av brukaren själv. Se även svensk översättning av GC1.</p>	<p>stöd”</p> <p>“Kontrollen över den personliga assistansen kan utövas genom beslutsfattande med stöd”</p>	
Independent Living Institute	18	<p>“...erkännandet av den jämlika rätten för...” fångar inte riktigt bra “equal rights”</p>	<p>“...erkännande av lika rätt för..”</p>	
Independent Living Institute	20	<p>“rätten för personer med funktionsnedsättning till oberoende och till ett självständigt liv i samhället.” Det finns en klar skillnad mellan självständighet och självbestämmande. Det blir svårt att landa rätt i begreppen när flera till ytan snarlika ord eller uttryck används i den engelska texten och den svenska översättningen när det inte finns ett helt naturligt sätt att uttrycka Independent Living/living independently på svenska, se även rad 1.</p> <p>Här är engelskan skriven med “the right to independence and independent living in the community to persons with disabilities”</p>	<p>“...rätten till självständighet och att leva självbestämt i sam samhället för personer med funktionsnedsättning.”</p>	

Independent Living Institute	28	“Användarens behov”, felstavat.		
Independent Living Institute	36, 38	Bör - hur går resonemangen kring översättningen av “should” i detta rättsliga sammanhang? Vi vet inte, och undrar om bör eller ska är bäst lämpat. Jfr. syftet med art. 19 c).	... även oklart i p. 41, 52 (inkonsekvent),	
Independent Living Institute	38 d)	“sanktionera” är egentligen att ge stöd till, det som avses är att implementera sanktioner mot brister.	“...vidta sanktioner mot...”	
Independent Living Institute	39	“...successivt...”, pga semantik till	“...progressivt...”	
Independent Living Institute	46	“...riktlinjer...”, stämmer det med engelskans “policies”?	eventuellt “politik”	
Independent Living Institute	49	“Institutioner bör inte byggas ut utvidgas,” engelskan har “Institutions should not be extended”	“Institutioner bör inte förlängas”	
Independent Living Institute	54		Åtagandet att fullgöra kräver att konventionsstaterna främjar, möjliggör och tillhandahåller lämpliga lagstiftande, administrativa, budgetrelaterade, rättsliga, programrelaterade, kampanjer och andra åtgärder för att säkerställa ett fullständigt förverkligande av rätten till ett självbestämt liv och att vara inkluderad i <i>samhällsgemenskapen</i> som följer av konventionen. Skyldigheten att fullgöra kräver också att konventionsstaterna vidtar åtgärder för att undanröja praktiska hinder för det fulla förverkligandet av rätten till ett självbestämt liv	

			och att vara inkluderad i <i>samhällsgemenskapen</i> , till exempel otillgängliga bostäder, begränsad tillgång till stöd <i>och service</i> för personer med funktionsnedsättning, otillgängliga anläggningar, varor och tjänster i samhället, samt fördomar mot personer med funktionsnedsättning.	
Independent Living Institute	66	En bisats saknas.	Konventionsstaterna måste säkerställa tillgång till rättssystemet och tillhandahålla rättslig hjälp och ändamålsenlig juridisk rådgivning, rättsmedel och rättsligt stöd, <i>inklusive genom skälig anpassning och processuella anpassningar</i> , till personer med funktionsnedsättning som söker genomdriva sin rätt till ett <i>självbestämt</i> liv i samhället.	
Independent Living Institute	70	Spektret -	spektrumet	
Independent Living Institute	71	“rättvis och juridisk tillgång”, jämför ”just and legally available ”	“...rättvis och rättsligt tillgänglig...”	
Independent Living Institute	80	För konsekvens -	“För att övergången till <i>beslutsfattande med stöd</i> ska förverkligas fullt ut...”	
Independent Living Institute	91	“... inom stödtjänster som är specifika för funktionsnedsättning.” jfr. engelska versionen.	“...inom funktionshinderspecifika stödtjänster.”	
Independent Living Institute	94	assistens -	assistans	